

DEMOKRATA POLSKI.

Demokrata Polski wychodzi cztery razy na miesiąc. Prenumerata na ćwierć roku czyli na 12ście półarkuszy, wynosi franków trzy.

Adres Redakcyi à M. - bert, 48, rue de Poitou, à Paris. Prenumeratę można także nadsyłać à M. Wiśniowski 18, Tournelles à Versailles Seine et Oise).

Dnia 25 kwietnia 1846.

JEDNOŚĆ EMIGRACYJNA.

Kroki jakie Towarzystwo nasze przedsięwzięło w celu połączenia demokratycznych na tularctwie żywiołów, skłaniają nas do bliższego zastanowienia się nad tą chwilową, domową kwestyą, której szczęśliwe rozwiązanie nie małoby przyczynić się mogło do silniejszego poparcia sprawy; po za obrębem Emigracyi toczącej się.

Nie ma nic w tém zadziwiającego, że myśl jedności emigracyjnej dziś na nowo uwagę publiczną zajmuje. Należało się tego spodziewać po wypadkach które tak silnie wstrząsnęły całą Polską. Jakim sposobem przyjsć do tej jedności? Na to pytanie różne odłamy emigracyjne w Paryżu, Bruxelli i w Londynie podają rozmaite środki i projekta, radzą, porozumiewają się, komunikują sobie nawzajem myśli i widoki, traktują i układają różne kombinacye. Te środki i projekta sprowadzić można do dwóch głównych kategorii: jedne zmiierzają do połączenia wszystkich emigracyjnych bez względu na różnice zasad, pojęć, do utworzenia jednej całości, ażeby wspólnie odtąd działać na rzecz sprawy narodowej; drugie burząc wszystkie bez wyjątku usprawiedliwione i niesprawiedliwione, skutecznie lub bezskutecznie działające ciała, dążą do połączenia wszystkich odcieni domokratycznych w jeden, na nowych posadach oparty związek. Doszły nas także wiadomości pewne o tém co zaszło na drodze układów, wiemy jakie są usposobienia i skłonności tych co przychodzą z komunikacyami i tych co te komunikacye odbierają.

Nie tajno nam również, jakich to środków i sprzężyn używają różne partye i różni ludzie, dla dopięcia zamiarów swoich. Wiemy wszystko, ale sądzimy że nie czas jeszcze o wszystkim mówić. Szczerze pragnąc połączenia się w duchu prawdziwie braterskiej wyrozumiałości, nie chcemy nikogo drażnić, z obawy aby słowa nasze ku złej wierze skierowane, nie zraniły dobrej wiary mimowolnie jedynie błądzącej. Dlatego ograniczamy się na teraz na obejrzeniu samych myśli, nie odslaniając tajemnic źródła ich ukrywających.

A najprzód zobaczymy, czy stara jak tularctwo myśl połączenia wszystkich w Emigracyi żywiołów zmieniła w obec dzisiejszych okoliczności naturę swoją, stała się

do urzeczywistnienia podobną. Na odgłos powstającego narodu, kiedy tyloletnie nadzieje i usiłowania zdawały się ostatecznie rozwiązywać, wszystkie stronnictwa emigracyjne, rzuciły się pod chorągiew wywieszoną w kraju, stanęła jedność w obec czynu. Uczucie narodowe podniecało w każdym chęć wspierania powstającej ojczyzny. Nie przypuszczaliśmy nigdy, aby to uczucie wygasło w kimkolwiek na Emigracyi. Nie dziwiliśmy się, widząc wszystkich bez różnicy w Emigracyi zgodnych w chęciach niesienia pomocy krajowi. Owszem, takięj zgody w obec powstania spodziewaliśmy się wszyscy, na taką jedność uczuć i chęci rachowaliśmy w całej Polsce, taka jedność, gdyby jej nie było musiałaby nastąpić, bo w obec zbrojnej manifestacyi narodu, nikomu nie wolno usuwać się od współdziałania. Z takiegogo usposobienia i postawienia się Emigracyi względem ruchu wywołanego w kraju, nasunęła się myśl, czyliby się nie dało wszystkie stronnictwa emigracyjne zlać w jedną organiczną całość. Te okoliczności tłómaczą dlaczego myśl od tak dawna za niepodobną do urzeczywistnienia uznana, staje teraz na nowo w rzedzie tych, które o dalszy kierunek rzeczą publiczną dobijają się.

W tém wszystkim jednak, zaszło jedno bardzo ważne nieporozumienie, które rozjaśnwszy, główna kwestya rozwiązuje się sama przez się. Owa Emigracyina jedność w obec czynu czemże była? jaki miała charakter? Stronnictwa dzielące Emigracyą przychodziłyż ze swojemi doktrynami, stawac obok myśli która ruch wywołała? bynajmniej. Wszystkie poddawały się bezwarunkowemu rozporządzeniu Rządu, to jest myśli którą on wyobrażał, nie wchodząc w jej naturę. Różnorodne żywioły nie stawały obok siebie, nie chciały wspólnie sprawą publiczną zarządzać, poddały się de fakto temu które ruch wywołało. Była więc rzeczywista jedność. Co tu na Emigracyi po powstaniu, to samo działo się w kraju po jego rozpoczęciu. Tam wszyscy dobrzy Polacy, bez względu na opinie jakie wyobrażać mogli, oddali się bezwarunkowemu rozporządzeniu władzy, która im właściwe fukcyje poruczyła, nie przypuszczając ich wcale do kierunku. I tam nie było żadnego amalgamatu, lecz była prawdziwa jedność; kierunek albowiem do różnorodnych żywiołów, któreby wzajemnie z sobą walczyć musiały, należeć nie mógł. Poczciwość nie wystarcza tu; nie dość jest szczerze chcieć wyzwolenia Polski, dla niej się poświęcić,

trzeba jeszcze równie szczerze wprowadzić w życie tę myśl która ją wyzwolić może. Jak w kraju tak i tu na poddaniu się jednej i tej samej myśli, polegała jedność narodowa.

Otóż jeżeli taki a nie inny charakter miały manifestacje tułactwa, a trudno temu zaprzeczyć, nierozważnie lub niesumiennie jest twierdzić, iż nie trzeba się skupiać około myśli którą Polska za zbawienną uznała, ale wszystkie bez różnicy żywioty razem zmieszać i wspólnie, to jest bez żadnej wyraźnie zdeterminowanej myśli działać. Nie było tego w chwili ruchu i dziś być nie może. Każdy sumienny Polak, jakiegokolwiek były jego przekonania, sflumił je wówczas w sobie, ale nie stawiał obok tych, jakie Polska za swoje ogłosiła. Radząc się jedynie najszlachetniejszych uczuć, odłożył swoje widoki do czasu uwolnienia się z pod obcej przemocy i poddawał się kierunkowi nie jego wprowadzie myśli, ale takiej która rękowała zwyczajstwo, nie chciał zamieszania ale prawdziwej jedności.

Dziś więc, ci wszyscy co zjednoczenie Emigracji, bez względu na polityczne przekonania propagować usiłują, fałszywy nadają charakter jedności, jaka się w obec czynu objawiła. Ta jedność, powtarzamy, zależała na poddaniu się jednej myśli, nie zaś na skonfederowaniu najsprzeczniejszych, a tym samym współdziałać z sobą nie mogących żywiotów. Stałmy dziś pod chorągwią przez kraj wywieszoną a będziemy jednością, ale nie chcemy każdy swoją wywieszać, bo na nich sprzeczne powiewają godła, tu, odwieczny system nienaruszania stosunków społecznych, wszystkie stare przesady i narowy, tam osobiste ambicje i widoki, gdzieindziej anarchiczne wyobrażenia, wachanie się i niedołężność, alboważ obawa wszelkich rewolucyjnych wstrząśnień. Jakże pod tak sprzecznymi hasłami iść razem, jaki cel wspólnych usiłowań osiągnąć? — Do działania trzeba jedności środków, której koniecznym warunkiem jest jedność myśli.

Niech się nikt nie ludzi, ażeby czynności wstępne, poprzedzające zbrojne powstanie, mogły być bezbarwne, lub dokonywać się mogły na tle różnokolorowem. Nie, tak się nie dzieje. Aby ruch powstał, potrzeba go przygotować, aby go zaś przygotować, potrzeba wszystkie działania snuć z jednej politycznej myśli, i to z takiej któraby trafiała do narodowego tętna, odgadywała najskrytsze tajniki jakie naród w łonie swém chowa; potrzeba pewnych, stałych, potężnych środków i kierunku, silnych przekonań, politycznych i socyalnych, a silniejszej jeszcze wiary w te potęgi wybawcze.

Zapytajmy się siebie, czy jest pomiędzy nami taka jedność zasad i środków, i czy być może? Jeden wprowadzie cel wszyscy mamy, a tym jest Polska niepodległa, lecz tę Polskę, jej przeszłość i przyszłość rozmaicie pojmują na Emigracji. Była, jest i będzie zawsze pomiędzy nami różnica opinii, różnica zasad, a więc i środków. Toż połączenie bez względu na te zasady i środki, połą-

czenie w działaniu w żaden sposób nastąpić nie może, a gdyby nastąpiło, prawdziwie byłoby to szczególne zjawisko, i naprzód moglibyśmy zaręczyć, że taka pozorną, nienaturalną jedność, rozbije się o pierwszą lepszą trudność. Zostawmy więc tę mozolną i cierniową pracę tym których łączy myśl jedna, myśl twórcza, moey i ładu, myśl co wyrobiła w narodzie świadomość celu i środków, i usiłuje go postawić na tém wzniosłem stanowisku skąd go system przeszłości stracił.

Pietnaście lat upłynionych powinny były wszystkich przekonać, że połączenie stronnictw emigracyjnych stało się niepodobne. Stronnictwa przestały zależeć od woli pojedynczych osób. Dopóki nie było dyskusji zasad, a Towarzystwo nasze swoim przykładem nie zmusiło zgubne systemata przeszłości, do wystąpienia na jaw w kształcie wyraźnych stronnictw, do wypowiedzania się z swoich zamiarów, dopóki nie było myśli wyrobionej i przyjętej przez naród, dopóty możliwe były układy i porozumienia pomiędzy stronnictwami; ale od chwili jak się stronnictwa ukonstytuowały i wyszły z zamętu, odąd wszelkie środki ku ich połączeniu stały się bezskuteczne.

Nie mają więc najmniejszego o politycznych działaniach wyobrażenia, którzy roją sobie dobroduszenie, iż niczy nie przeszkadzało, aby Demokracja naprzykład, porozumiała się z Arystokracją, aby wspólnie działały każda w swoim zakresie, swojemi środkami, na korzyść rzeczy publicznej, nieprzeszkadzając sobie wzajemnie. Zastanowiliż się nad tém, że ludzie którzy z natury samej ich położenia, wstrzymywać muszą każdą myśl zmianę stosunków społecznych na celu mającą, że ludzie ci, szczerze współdziałać nie mogą z tymi którzy w tej zmianie stosunków widzą główną przyczynę poruszenia mass. Zwróciliż oni uwagę na nieskończoną różnicę jaka zachodzi pomiędzy szczerem, otwartem postępowaniem, a chytrością dyplomacyi, między czystą chęcią poświęcenia wszystkiego sprawie narodowej, a myślą któraby chciała najmniejsze ponieść ofiary, słowem, między czystem a poszarganem sumieniem, dla którego nie ma nic świętego. Tak sprzeczne żywioty zetknąć się nie mogą, a cóż dopiero współdziałać, na korzyść sprawy narodowej. Nie ludźmy się więc próżnemi nadziejami, takiej jedności, któraby nastąpiła z połączenia wszystkich stronnictw dzielących Emigrację na drodze działania, w żaden sposób być nie może, taka jedność byłaby czystym anachronizmem politycznym. (d. c. nast.).

DWA ORGANA URZĘDOWE.

Pomiędzy Dostrzegaczem austriackim a dziennikiem francuzkim *Les Debats*, zaszła w tych czasach zamiana uwag względem Polski, które czytelnikom naszym wskazać widzimy potrzebę. Ostatnie wypadki tak silne wywołały współczucie we Francyi, iż w niektórych głó-

wniejszych miastach powstały z tego powodu małe rozruchy; dziennik *Les Débats* ganiąc je, dowodził, iż anarchija była jedną z przyczyn upadku Polski, i że ten smutny fakt historyczny powinien służyć francuzom za przykład, ażeby i jój u siebie niewprowadzali; Dostrzegacz Austriacki, korzystając ze sposobności jaką mu dziennik *Les Débats* nastreczył, wywarł całą złość swoją przeciw Polsce, przeciw zamiarom rewolucjonistów i Emigracyj: — tak jest, zawołał « anarchia zgubiła Polskę, podział jój przez trzy wielkie mocarstwa sąsiednie nastąpił w skutek wewnętrznego jój rozkładu. » Potém ocenając ostatnie wypadki w Polsce, przepisywał im dążności kommunistyczne, miewszal kommunistów z demokracją, i na nie spędzał wszystkie morderstwa galicyjskie które podług dziennika austriackiego Emigracya wywołała. — Lecz nie długi był tryumf Meternichowskiego rozumowania. Dziennik *Les Débats* odpowiedział na nie z całą mocą, na jaką się w sferze swojej polityki mógł zdobyć; najprzód odparł, przyrównanie Polaków do tych którzy wymienione rozruchy sprawdzili « niema, mówi ten dziennik żadnego porównania pomiędzy Polakami którzy upominają się o swoją narodowość, o swoją Ojczyznę i wolność, a tymi którzy u nas, tłuką okna na cześć Polski. »

« Ganimy anarchiję wszędzie, niechcemy jój ani u nas ani u naszych sąsiadów, i przyznajemy wszystkim rządowi prawo własnej obrony utrzymania porządku i spokojności; lecz nieszczęśliwi Polacy mieli także rząd, Ojczyznę, wszystkie prawa niepodległości i narodowości: któż im wydarł te prawa? któż podzielił ich prowincye? Polska upadła przez anarchiję; jest to, niestety! prawda: lecz któż podniecał tę anarchiję? kiedy na końcu zeszłego wieku Polacy chcieli sobie nadać konstytucję rozsądniejszą i silniejszą, któż im przeszkodził? Historia jest otwartą, i ciemniący Polski nie są wstanie zniszczyć jój mściwych kart. Podział Polski zostanie wiecznie dziełem najchamiebniejszej niegodziwości. Polska istnieje, pomimo wszelkich usiłowań mocarstw które się jój prowincjami wzmocniły. Polacy Galicyi, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Królestwa stali się poddanymi Austrii, Prus i Rosyi, ale nie Austriakami, Prussakami i Rosyanami. Stracili Ojczyznę, ale nie stracili patriotyzmu. A więc, niechaj ich nikt nie miewsza z tymi anarchistami którzy są zarazą we wszystkich państwach a których one surowo karcie mają prawo. Możemy Polakom radzić roztropność i cierpliwość, ale nigdy niebędziemy mieli odwagi ganić ich i potępiać, — nawet za ich najzuchwalsze przedsięwzięcia. Czujemy iż na ich miejscu robilibyśmy *et cetera samo*. Grecy sami byli 300 lat w niewoli, kiedy się podnieśli przeciwko zaborowi ottomańskiemu: czyż ich nazwano anarchistami? Uznając wraz z Europą niepodległość Grecyi wyzwolonej, czyż Austria uznała prawo anarchii i zaburzenia? »

Następnie dziennik *Les Débats*, organ dworu i powiernik ministerium, dziwi się niezmiernie jak mogły tak

wielkie rozruchy nastąpić w Galicyi, pod *ojcowskiem* panowaniem rządu austriackiego. — Niechce on oskarżać Meternicha o współnictwo w morderstwach szlachty Galicyjskiej, ale nie może sobie wytłómaczyć dla czego sprawcy tych morderstw nie zostali ani schwytani, ani ukarani w swym czasie; gdzie była i co robiła policya austriacka która się tak chwali z swojej czujności i sprężystości, w czasie, kiedy rozboje Galicyjskie z zupełną swobodą rozwijały się. — Ciekawą jest rzeczą co Dostrzegacz Austriacki na to odpowie. Zapewne zamilczy, bo nie w jego mocy jest wytrzymać jakakolwiek dyskusję o Polsce.

OBCHÓD ŻAŁOBNY ZA POLEGŁYCH W OSTATNIM POWSTANIU POLSKI.

Dnia 21 b. m. odbyło się w kościele parafialnym w Bagnolles, przy Paryżu, żałobne nabożeństwo za poległych w ostatnim powstaniu. Emigracya paryzka zgromadziła się licznie. Mnóstwo obywateli francuzkich, między którymi znajdowało się kilku Deputowanych, publicystów, znakomych pisarzy, urzędników, oficerów z armij i gwardyi narodowej, przybyło na ten obrządek, ażeby oddać cześć męczennikom. Znajdowało się oprócz tego wiele kobiet w żałobie i przeszło 60 młodzieży ze szkoły polskiej, zgromadonych na około katafalka, na którym wpośród pozawieszanych trofeów i chorągwi, jaśniały trzy nazwiska:

POTOCKI, KOCISZEWSKI I ŻARSKI.

Po skończeniu ceremonij kościelnych, młodzież polska zaintonowała hymn *BOŻE ZBAW POLSKĘ*, i widać było na wszystkich twarzach wielkie wzruszenie połączone ze smutkiem i żałobą; ale obok smutku i żałoby przebijała się wiara w nieśmiertelność Polski, z jaką trzej męczennicy ponieśli swoje głowy na rusztowanie. Taka wiara jest życiem Polski. Gdyby synowie Polski nie mieli takiej wiary, Polska nie byłaby jak jest w oczach ludzkości, męczenniczką sprawą ludów — nie miałyby mścicieli.

PETYCYA MIESZKAŃCÓW AUXERRE NA KORZYŚĆ POLSKI,

ZŁOŻONA W IZBIE DEPUTOWANYCH PRZEZ P. LARABIT.

Od czasu jak Polska po heroicznym boju, upadła w 1831 roku pod żelazem swoich ciemniwców, Izba Deputowanych, protestowała co rok przeciwko obrzydłej tyranii która, nieustannie ciąży nad tym nieszczęśliwym narodem, nad tym stałym i poświęcającym się przyjacielem Francyi.

Przez 15 lat, żądała Izba w swoich adresach, ażeby narodowość Polska była uznana, i jój prawa przywrócone. Pomimo tej wytrwałości, tak zaszczytnej dla uczuć deputowanych Francyi, państwa które zagrabiły Polskę, wszystkich usiłowań dokładały ażeby zniszczyć jój narodowość.

Prześladowanie jest wszędzie: ciąży aż nad familią; su-

mienie było znieważone; nową religię narzucono ludowi: nie chcianoż nawet zmienić jego języka i ubiorów.

Tyle zniewagi musiało mieć swoją granicę: cała Polska podniosła się przeciwko swoim oprawcom; chce wywalczyć tak niegodnie pogwałcone swe prawa. Żywe współczucie objawiło się wszędzie dla uciemiężonych.

W tej solennej chwili, do was się odzywamy, członkowie Izby Deputowanych. Przez 15 lat walczyliście na trybunie za Polskę; ile razy szło między wami o ten nieszczęśliwy kraj, wszystkie opinie łączyły się w jedno, ażeby protestować na jego korzyść gdyż przedewszystkiem jesteście ludzkością przejęci.

Miejcie zawsze dla tego heroicznego narodu uczucia jakieście zawsze jemu okazywali, wzmocnione gorliwością i zapalem jakich okoliczności wymagają! Wszystko daje otuchę, że za waszym czynnym i przezornym udziałem, za udziałem króla i przy pomocy Boskiej, Polska rzuci nareszcie kajdany które ją tak okropnie gniotą.

Składamy w wasze ręce losy kraju, który jest tak drogi naszej pamięci i naszej wdzięczności, i mamy nadzieję iż nasza ufność zawiedziona nie zostanie.

(Następuje 200 do 300 podpisów.)

WIADOMOŚCI I DONIESIENIA.

Galicja — Wszystkie wiadomości dochodzące z Galicji przekonywają iż spokojność bynajmniej przywróconą nie została w tej prowincji, jak to niedawno głosiły niektóre dzienniki niemieckie.

Pomimo wysiłen wojennych, rząd austriacki nie mógł dotąd zaprowadzić porządku; zbrojne oddziały ochłopów stoczyły kilka potyczek z wojskiem. Główny ich obóz zdaje się być w lasach Niepołomickich. Donoszą ze Lwowa pod d. 8 b. m. iż jeden z tych oddziałów zadał pod Jasłem wielką klęskę wojsku austriackiemu, które usiłowało rozpędzić ochłopów, że 50 grenadyerów zostało na placu, a reszta poszła w rozsypkę, że we Lwowie panuje wielka trwoga z powodu puszczonych pogłosek, w iż wielki piątek miano uderzyć na wszystkie garnizony austriackie, a w Wielką sobotę ogłosić zmartwychwstanie Polski — że czegoś jednak rząd się spodziewał, to okazują nakazane ostrożności: ratusz strzeżony jest przez milicję miejską, toż samo klasztor Karmelitów gdzie siedzą więźnie stanu, i koszary artylleryi gdzie jest zamkniętych 28 officerów z wojska austriackiego, cały garnizon biwakuje na ulicach. — Korrespondent *Gazety Augsburskiej* z Wiednia 20 b. m. donosi: o rozruchach w Rzeszowie, Tarnopolu i Złoczowie, podbudzaniu ochłopów przeciw rządowi austriackiemu przez kobiety i duchowieństwo polskie. Korrespondent zaś *Gazety Powszechnej Niemieckiej* z Wrocławia pisze 14 b. m., że listy odebrane z Bielska z dnia 10 kwietnia donoszą, o krwawej walce pomiędzy ochłopami a oddziałami jazdy austriackiej, że kilkudziesiąt żołnierzy padło ze strony Austriaków i przeszło 100 ochłopów. Podług *Gazety Szląskiej* w Wielki piątek, to jest 10 b. m. miało wybuchnąć ogólne powstanie we wszystkich cyrkulach, o czem gdy się władze dowiedziały, natychmiast wysłano wojska do Tarnowa, i miasto Tarnów jako najwięcej zagrożone, ogłoszone zostało w stanie oblężenia. Niedawno także rzeszła

się pogłoska odebrana listem z Wrocławia iż ochłopi mieli zapalić Bochnię i Tarnów. W Krakowie, na wieść o mającym nastąpić powstaniu w Wielki piątek powstał tak wielki przestrah, iż nie tylko osoby które podczas pierwszego powstania opuściły miasto, umknęły do Prus lub do Austrii, ale także Kommissya śledcza uciekła z Krakowa pod pozorem wyjazdu na święta Wielkonocne. Tymczasem podług ostatnich wiadomości z *Gazety Wrocławskiej*: w Krakowie i w Galicji Wielki piątek przeszedł spokojnie. Taż sama gazeta donosi iż z 250 więźniów politycznych 215 na wolność wypuszczonych zostało.

Z Wrocławia 13 Kwietnia. — Od czasu jak rozruchy w Galicji na nowo się rozpoczęły, pomiędzy ochłopami w Górnym-Szląsku, miało powstać wielkie wzburzenie przeciw właścicielom niemieckim. W okolicach Plessy, Glajwic, Berunia i innych pokazują się symptoma powszechniej niechęci poddanych, przeciw właścicielom dóbr.

Kraków. — O losie jaki ma spotkać Rzeczpospolitą Krakowską nic jeszcze nie ma pewnego. Nie dawno donosono z Berlina, iż Kommissarze trzech przymierzonych dworów, a mianowicie Berg generał rossyjski, Fiquelmont generał austriacki i Kaunitz minister pruski spraw zagranicznych po wspólnej naradzie mieli się zgodzić na to, iż Kraków z okregiem pozostanie nadal wolny i niepodległy, nie będzie tylko mieć wojska ani milicji, ale że siłę zbrojną stanowić będzie zmieniana w pewnym czasie załoga z wojska jednego ze sprzymierzonych państw. Zamek Krakowski ma być zamieniony na cytadelę. Niedawno wszakże *Gazeta Hombourgska* donosiła o przyłączeniu Krakowa do Austrii.

Kuryer Warszawski — zawiera rozporządzenie ogłaszające konfiskatę majątków Kronisława Dąbrowskiego i jego żony — Weroniki z Łąckich; męża za to że chciał zrobić powstanie w Królestwie, żony zaś że o tém wiedząc, tała i pomagała uciec mężowi za granicę. Majątek skonfiskowany jest miasto Kuslew z przyległościami. Majatki innych którzy należeli do ostatnich ruchów zostały także pokonfiskowane.

Z Wiednia 14 kwietnia — donoszą: iż rozruchy ciągle trwają w Galicji. Podróźni przybywający z tamtąd zapewniają że wszystkie miasta cyrkulowe równie jak drogi pocztowe muszą być osadzone wojskiem, gdyż ciągle na nie napadają ochłopi, że układy z Szlą nie przysły do skutku, i że teraz nie pozostaje Rządowi jak użyć siły zbrojnej.

— W ostatnią środę 12 b. m. na posiedzeniu Izby deputowanych Kommissya wyznaczona do rozebrania projektu względem przedłużenia prawa o Emigrantach we Francji, złożyła swój rapport. Podług tego rapportu, statystyka emigrantów we Francji jest następująca. Do roku ostatniego wychodźców płatnych było 4,525, z tych 3,770 Polaków, 428 Hiszpanów, 323 Włochów, 4 nie należących do żadnych z powyższych kategorii; niepłatnych zaś w ogóle było 7,778, z tych 969 Polaków, 642 Hiszpanów, 209 Włochów, 179 Niemców. W ogóle, wszystkich emigrantów we Francji było 12,203. W konkluzji swojego rapportu Kommissya sądząc iż liczba nowych wychodźców z powodu ostatnich wypadków zaszłych w Polsce nie będzie zbyt wielką, nie uważała za potrzebę żądać powiększenia budżetu, oświadczyła jednak, iż w każdym razie, rozkazem królewskim, otworzony będzie kredyt na ten cel.